

ሓባራዊ መግለጺ ደገፍ
ንውጽኢት ሽማግሌ መጽናዕት((commission of Inquiry)
ብዛዕባ ኩነታት ሰብአዊ መሰላት ኣብ ኤርትራ

ህዝቢ ኤርትራ ንርብዒ ዘመን ዝኣከል ኣብ ትሕቲ ፍጹም ገባቲ ስርዓት እናተጨፍጨፈ፡ ብሕሱም ድኽነትን ጥምትን እናተሳቐየ ከነብር ጸኒሑን ኣሎን። ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ግን፡ ናይ ርብዒ ዘመን ናይ ነጻነት ዓመታት ብሩራዊ እዮቤልዩ ኣብ እነኸብረሉ እዋን፡ ቀልቢ ማሕበረ ሰብ ዓለም ብሓፈሻ፡ ዝተፈላለዩ መንግስታት ድማ ብፍላይ፡ ከስሕብ፡ ላዕልን ታሕትን ክብል ሓግዩ። ህዝቢ ኤርትራ ብሕጽረት ኣድላይቲ መዓልታዊ ቀረባት ኣብ ከቢድ ሽግር ተሸሚሙ እናሃለወ፡ ብሽም ምድላው መበል 25 ዓመት ብሩራዊ ኢዮቤልዩ፡ ብሚልዮናት ዶላራት ከፍስስ ተራእዩ፤ ብኣንጻሩ ህዝቢ ኤርትራ ብሰንኪ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ወሊዱ ከምዘይወለደ፡ ርእዩ ዝሰኣኖም ደቁ እናዘከረ፡ ብጓሂ ሓሪሩ ዘይምሱል መሲሉ፡ ብብእዋኑ ኣብ ዘይዕድሚኡ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ኣብ ስደትን፡ ኣብ ፎቓዶ ምድረ-ባዳን ባሕርን ብዘሰቐቐ መንገዲ ይቐዘፍ ኣሎ።

ሎሚ፡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ቡቶም ናይ'ቲ ስርዓት ግዳይ ዝኾኑ ዜጋታትና ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ኣብ ማሕበረ-ሰብ ዓለም እውን እንተኾነ፡ ብግህሰት ሰብአዊ መሰላት ዝፍለጥ ዝተፈንገደ ስርዓት ኮይኑ ኣሎ። ኣብ ሓደ እዋን ናይ ኣፍሪቃ ናይ ምዕባሌ ኣብነት ክትከውን ተስፋ ተነቢሩላ ዝነበረት ሃገርና፡ ሎሚ ንውሑድ ህዝባ ዘይትኸውን፡ ኣብነት ናይ ስደትን መከራን ብምዃን ትፍለጥ ኣላ። ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎት ናይ መበል 21 ክፍለ ዘመን ጊላነት ዘተኣታተወ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ንህዝቢ ኤርትራ ከም ናይ ሸቐጥ ኣቕሓ ተጠቐሙ ኣብ ዝደለዩ፡ ከልዕሎን ከንብርን፡ ከጥምዮን ከዕርቆን፡ ሕሉፍ ሓሊፉ ክስን ከሳስን ዘይብሉ፡ ኣብ መዝገብ እሱራት ዘይርከቡ ብ 'ኣጽንሑላይ' ፈቓዶ ማእሰርታት ዝሰቐዩን ተቐቲሎም ፈቓዶ ጋህስታት ዝድርበዩን ዝበዝሑሉ እዋን ኮይኑ ኣሎ።

እቲ ቀንዲ ንህዝቢ ኤርትራ ክከላኸልን ክሰትርን ዝግባእ፡ ብኩሉ መዳያዊ ደገፍ ህዝብና ኮረሻ ስልጣን ዝተወጠሐ ህግደፍ፡ ሎሚ እቲ ቀንዲ መብረሰን መጥፍእ ሃገርን ህዝብን ኮይኑ ኣሎ። ናብ'ቲ ከብርሰን ከጥፍእን ዝተበገሰ ስርዓት ድማ፡ ኣቤት እንተበልካ ትጠፍኣሉ እምበር ፍታሕ ትረኽቡሉ ኩነታት የለን። ስለዚ ከኣ እዩ ኣብ ውሽጢ ዓዲ ኡይ ኢሉ ዝሰምዖ ዘይረኽበ ህዝቢ፡ በቲ ሕቡራት ሃገራት ዝጀመርዎ ሓቕታት ናይ ምፍላጥ መስርሕ፡ ኩሉ ሓጥያት ህግደፍ ተቐላቢጦ በቲ ኩሉ ዝገበር ጸረ ደሞክራሲን ጸረ ሰብአውን ገበናት ተኸሲሱ፡ ኣብ ቤት ፍርዲ ዓለም ክቐርብ ተስፋ ዝንበረሉ ዘሎ። እዚ ከምዚ ዝበለ ኣጋጣሚ፡ ኩሉ ደላይ ለውጢ ክዕጠቕሉ ዘለዎ ሰናይ ተግባር እዩ።

ገባቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ነቲ ኣብ ልዕሊኡ ኣንጻላልዩ ዘሎ ሓደጋ ናይ ዓለም ኩነቴ ፈሪሑ፡ ንገሊኡ እናኣፈራረሐ ንገሊኡ ድማ፡ እናጠበረ ኣሻሓት ፈርማታት ደገፍ፡ ክኣኸኸብ ሓግዩ እዩ፤ እንተኾነ ግን፡ በዚ ዘይረብሕ ተዋስኸዚ፡ ሰይጣናዊ ባህርያቱን ተግባራቱን ክሕባእ ማለት ዘበት ምዃኑ እናተቐልዐ ክኸይድ ይርከብ። እቶም ንደገፍ ህግደፍ ዝፈረሙ ዜጋታትና ድማ፡ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ፡ ጸረ ርብሓኦምን ጸረ እቲ ፍትሒ ዝጽበ ዘሎ ወጹዕ ህዝብናን ይቃሉሉ ምህላዎም ኣዕሚቓም ክግንዘቡ ይግባእ ንበል።

ሎሚ ንስርዓት ህግደፍ ንምእላይ ኣብ ዝካየድ ቃልሲ፡ ኢደይ ኢድካ ኢልና በብቲ ንኸእሎ ዓቕምና ከነወሃህድ እምበር፡ ህግደፍ ዝድሕነሉ መንገዲ ምፍጣር፡ ኣብ ልዕሊ ህዝብና ክወርድ ዝጸንሐን ዘሎን ወጽዓን ህልቂትን ብዝተዓጸጸፈ መንገዲ ክቕጽል ምግባር ምዃኑ ክነስተብህለሉ የድሊ።

ስለዝኾነ እምበኣር፡ ንሕና መሓዙት ውድባት ኤርትራ፡ ነቲ ብወርሒ ሰኔ 2014 ዝተበገሰ፡ ሽማግሌ መጽናዕት (commission of Inquiry)፡ ኣብ ውሽጢ'ዚ ክልተ ዓመታት ኣኪብዎም ዘሎ ጭብጥታት፡ ናይቶም ኣብ ሃገርና ዝተፈጸሙ ማእለያ ዘይብሎም ግህሰት ሰብአዊ መሰላት ብልክዕ ከምዝጸባርቐ ንኣምን። ብዘዩዳግም መንገዲ መቐጽዒ ስርዓት ህግደፍን ናይ ህዝብና እጮይታን መታን ክፈጥር ድማ፡ ኩሉ ደላይ ለውጢ ክድግፍ ነተሓሳስብ፤ ኩሉ ዓቕምን ኩነታትን ዝፈቐደሉ ደላይ ለውጢ ኤርትራዊ፡ ኣብቲ ኣብ ከተማ ጀነቫ-ስዊዝ፡ ዝካየድ ሰፊሕ ሰላማዊ ሰልፊ ተረኺቡ፡ ንጌራርት ሽማግሌ መጽናዕት(commission of Inquiry)፡ ልባዊ ደገፍ ክገልጽን፡ ብኣንጻሩ ድማ፡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብሓፈሻ፡ ቀንዲ ሰበ ስልጣናት መንግስትን ግንባርን ድማ ብፍላይ፡ ኣብ ቅድሚ ዓለማዊ ቤት-ፍርዲ ቀሪቦም ሕጋዊ ብይን ክወሃቦም ጥርዓት ብዓውታ ክቐልሕ ንጽውዕ።

በዚ ኣጋጣሚ ነቶም ኣቐዲሞም ከምዚ ዝበለ ተበግሶ ዝወሰዱን ሎሚ'ውን ብጅግነትን ብተወፋይነትን ዝወስዱ ዘለዉ ደለይቲ ፍትሒ ኣዚና ነመሰግን።

መላዘት ውደባት ኤርትራ

- ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ ሕድሪ (ግ.ሃ.ድ.ኤ ሕድሪ)
- ሰውራዊ ዲሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰ.ደ.ግ.ኤ)
- ዲሞክራሲያዊ ምንቅስቃሴ ሓርነት ኩናማ ኤርትራ (ደ.ም.ሓ.ኩ.ኤ)
- ኤርትራዊ ሰምረት ንዲሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤ.ሰ.ደ.ለ)
- ዲሞክራሲያዊ ምንቅስቃሴ ሳሆ ኤርትራ (ደ.ም.ሳ.ኤ)
- ሰምረት ምንቅስቃሴ ኤርትራያን ንድህነት ሃገር (ሰ.ም.ኤ.ድ.ሃ)